

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне
та практичне значення результатів дисертації

ФУ КСІ

«ТВОРЧА ПОСТАТЬ ДАНЬ ЧЖАОЇ В КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ ФОРТЕПІАННОГО МИСТЕЦТВА КИТАЮ ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ ХХ – ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ»

на здобуття ступеня доктора філософії
за спеціальністю 025 «Музичне мистецтво»
галузі знань 02 «Культура і мистецтво».

Публічну презентацію наукових результатів дисертації
проведено на спеціальному фаховому міжкафедральному засіданні
відділу аспірантури та докторантури
Львівської національної музичної академії імені М.В. Лисенка,
що відбулось 24 березня 2025 року
(відповідно до Наказу № 80 від 14.03.2025)

ПРИСУТНІ (комісія у складі): усі члени та членкині засідання:

Віктор Камінський – **голова засідання**, проректор з наукової роботи; Любов Кияновська – **спеціальна експертка із вивчення дисертації**, гарантка освітньо-наукової програми; Катерина Черевко – наукова керівниця аспірантки; Наталія Посікіра-Омельчук – завідувачка відділу аспірантури та докторантури; Оксана Письменна; Уляна Граб; Зоряна Ластовецька-Соланська; Мирослава Новакович; Аделіна Єфіменко; Ірина Антонюк; Наталія Завісько – **секретарка засідання**.

СЛУХАЛИ: публічну презентацію наукових результатів дисертації здобувачки ступеня доктора філософії Фу Ксі «Творча постать Дань Чжаої в контексті розвитку фортеп'янного мистецтва Китаю другої половини ХХ – початку ХХІ століття»; обговорення наукової новизни, теоретичного та практичного значення результатів дисертації.

Обґрунтування вибору теми дослідження. Фортеп'янне мистецтво Китаю належить до найдинамічніших явищ сучасної музичної культури, що сформувалося завдяки тісній міжкультурній взаємодії, розвитку професійної музичної освіти та діяльності видатних педагогів-піаністів. У другій половині ХХ – на початку ХХІ століття Китай перетворився на провідну музичну державу світу, а його виконавці регулярно посідають найвищі місця на міжнародних фортеп'янних конкурсах. Однією з ключових постатей цього процесу є видатний китайський педагог-піаніст, «хрещений батько фортеп'янної освіти» Дань Чжаої, багаторічна діяльність якого зробила значний внесок у формування китайського фортеп'янного мистецтва.

Актуальність дослідження обумовлена необхідністю аналізу творчої діяльності Дань Чжаої як піаніста, педагога, композитора та музикознавця, який

відіграв важливу роль у розвитку китайського фортепіанного виконавства. Його називають «вчителем, який виховав чемпіонів». Сьогодні Дань Чжаої є штатним професором Школи мистецтв Шеньчженя, деканом Інституту фортепіанного мистецтва Сичуаньської музичної консерваторії, радником Фортепіанного товариства Асоціації китайських музикантів і Почесним головою Асоціації музикантів Шеньчженя.

Дань Чжаої займається педагогічною діяльністю понад 50 років, протягом яких він виховав цілу плеяду видатних піаністів сучасності. За час викладацької діяльності 26 його учнів отримали понад 70 нагород (у тому числі 26 перших премій) на міжнародних конкурсах піаністів. Серед його найвідоміших учнів — Лі Юнді (Li Yundi), Чень Са (Chen Sa) та Чжан Хаочень (Zhang Haochen). Ці музиканти здобули високі нагороди на престижних міжнародних конкурсах, таких як Міжнародний конкурс піаністів імені Фридерика Шопена, Міжнародний конкурс піаністів у Лідсі (Велика Британія), Міжнародний конкурс піаністів Ван Кліберна (США) та ін.

Діяльність Дань Чжаої та успіхи його учнів назавжди вписали свої імена в історію китайської фортепіанної освіти та виконавства. Вихованці професора, такі як Цзо Чжан (Zuo Zhang), Сюе Тінчже (Xue Tingzhe), Пан Ліньцзи (Pan Linzi), Гу Цзіньдань (Gu Jingdan), Ду Тяньці (Du Tianqi), Лі Мін Луан (Li Wenjuan) та Сюй Ці (Xu Qi), продовжують примножувати досягнення китайської фортепіанної школи, здобуваючи високі результати на міжнародній арені. Його навчальні методи, засновані на індивідуальному підході, поєднанні європейських виконавських традицій із національними особливостями, а також розробці авторських навчальних програм, відіграли вирішальну роль у становленні китайської фортепіанної педагогіки.

Професора Дань часто запрошували як члена журі фортепіанних конкурсів у Китаї та за кордоном, таких як Golden Bell Award у Гуанчжоу, Міжнародний конкурс піаністів імені Шопена в Азії, Hong Kong Piano Open, Міжнародний конкурс піаністів ім. Падеревського, Міжнародний фортепіанний конкурс MozArte (Аахен, Німеччина) та ін.

Важливою складовою діяльності Дань Чжаої є композиторська творчість, яка стала важливим внеском у національне фортепіанне мистецтво. Його твори демонструють органічне поєднання традицій китайської музики та сучасної фортепіанної виконавської техніки, що дозволяє говорити про формування власного композиторського стилю. Використання характерних ритмічних, ладових і тембрових особливостей китайської музики у поєднанні із західноєвропейськими гармонічними принципами сприяє розширенню національної ідентичності китайського фортепіанного мистецтва та відкриває нові можливості для інтерпретації традиційної музики за допомогою музично-виразових засобів та виконавської техніки фортепіано.

Окремий науковий інтерес становлять його музично-педагогічні праці, які зосереджені на проблематиці формування національних рис фортепіанної освіти та виконавства. Дань Чжаої наголошував на необхідності створення унікальної методичної системи, що ґрунтується не лише на європейських виконавських традиціях, але й враховує китайську музичну спадщину, особливості мислення

та виховання музикантів. Його праці заклали основу для сучасної китайської фортепіанної школи, яка сьогодні є однією з найпотужніших у світі.

Важливо зазначити, що, попри значний внесок Дань Чжаої у розвиток фортепіанного мистецтва, його ім'я залишається майже невідомим поза межами Китаю. Вітчизняне музикознавство фактично не містить жодних ґрунтовних досліджень його педагогічної та композиторської спадщини. У науковій літературі ім'я Дань Чжаої згадується лише побіжно, переважно в інтерв'ю його учнів або в оглядах китайської фортепіанної школи. Це суттєво ускладнює повноцінне осмислення його методики, стилю та загального впливу на сучасне музичне виконавство Китаю.

Крім того, більшість доступних джерел про Дань Чжаої написані китайською мовою, що також стає бар'єром для широкого академічного аналізу його діяльності в європейському науковому просторі. Це ще більше підкреслює необхідність комплексного дослідження його педагогічної системи, методологічних підходів, композиторської творчості та загального впливу на розвиток фортепіанного виконавства.

Отже, дослідження творчої діяльності Дань Чжаої в контексті розвитку фортепіанного мистецтва другої половини XX – початку XXI століття є надзвичайно важливим для розуміння еволюції китайської музичної освіти, композиторської творчості та формування сучасних тенденцій піанізму. Аналіз його педагогічної та композиторської спадщини сприятиме подальшому розвитку національних виконавських шкіл у глобальному музичному просторі та розширенню розуміння особливостей китайської фортепіанної традиції. Дослідження ролі Дань Чжаої у націоналізації китайського фортепіанного мистецтва дозволить усвідомити специфіку розвитку цього напрямку в Китаї та заповнити існуючу прогалину у вітчизняному музикознавстві щодо його постаті, яка досі залишається маловідомою.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційне дослідження виконане в аспірантурі Львівської національної музичної академії імені М. В. Лисенка і відповідає темі № 5 «Позаєвропейські артефакти музичної культури минулого і сучасності» перспективного тематичного плану науково-дослідної роботи Львівської національної музичної академії імені М. В. Лисенка на 2020 – 2025 рр. Тема дисертації затверджена на засіданні Вченої Ради Львівської національної музичної академії ім. М. В. Лисенка. Протокол засідання № 06 від 16.12. 2021 року.

Мета дослідження полягає у виявленні ролі Дань Чжаої у процесах націоналізації¹ фортепіанного мистецтва Китаю другої половини XX – початку XXI століття, визначенні його внеску у становлення засад китайської фортепіанної освіти, виконавства та композиторської творчості.

Завдання дослідження:

¹ Термін «націоналізація» вживається передусім для позначення відчуження приватного майна на користь держави і є юридичним терміном. Натомість у даній роботі вважаємо доцільним застосувати його для визначення адаптації європейських засад фортепіанного мистецтва у китайській національній музичній традиції.

- проаналізувати процес націоналізації фортепіанного мистецтва Китаю у другій половині ХХ – на початку ХХІ століття, визначити його вплив на розвиток фортепіанної педагогіки, виконавства та композиторської творчості;
- дослідити життєвий і творчий шлях Дань Чжаої, визначити його внесок у становлення національної китайської фортепіанної школи;
- проаналізувати внесок Дань Чжаої у розвиток фортепіанного виконавства, простежити шлях професійного зростання його вихованців в контексті педагогічної діяльності професора.
- охарактеризувати виконавський стиль найвідомішого учня професора – Лі Юньді як одного з найяскравіших представників китайської фортепіанної школи, зокрема його інтерпретації музики Фридерика Шопена;
- визначити педагогічні принципи Дань Чжаої, особливості його методики навчання та її вплив на формування виконавської майстерності учнів;
- оцінити значення науково-методичних праць професора у процесі формування національних засад фортепіанної освіти та виконавства в Китаї;
- проаналізувати композиторську творчість Дань Чжаої в контексті розвитку національного фортепіанного репертуару;
- розглянути образний зміст фортепіанних творів композитора та здійснити їх класифікацію на основі адаптації національних музичних зразків;
- здійснити аналіз окремих композицій з урахуванням національної специфіки їх музичної мови;
- виокремити виконавські аспекти фортепіанних п'єс, звертаючи увагу на їхній дидактичний характер;
- систематизувати відомості про Дань Чжаої у світовому музикознавчому дискурсі та привернути увагу українських дослідників до його творчої діяльності.

Об'єкт дослідження – фортепіанне мистецтво Китаю другої половини ХХ – початку ХХІ століття в контексті процесів націоналізації фортепіанної освіти, виконавства та композиторської творчості.

Предмет дослідження – педагогічна, музикознавча та композиторська діяльність Дань Чжаої, її вплив на розвиток національних рис фортепіанного мистецтва Китаю, зокрема, в аспектах навчально-методичних засад педагогічної діяльності, інтерпретаційних поглядів та стилістичних особливостей композиторської спадщини.

Матеріалом дослідження є педагогічна діяльність Дань Чжаої, музикознавчі праці професора та його композиторська творчість.

Теоретичної базою дослідження стали праці вітчизняних та зарубіжних вчених присвячені: становленню та розвитку китайського фортепіанного мистецтва; китайській фортепіанній музиці та перспективам розвитку; процесам націоналізації фортепіанного мистецтва та освіти в Китаї; розвитку китайської фортепіанної освіти; китайській фортепіанній педагогіці; національній стилістиці китайських фортепіанних творів; діяльності китайських піаністів; розвитку фортепіанної техніки, а також праці про творчий шлях Дань Чжаої.

Хронологічні межі дослідження охоплюють розвиток музичної культури Китаю другої половини ХХ – початку ХХІ століть.

Методологічна база дослідження складається з комплексу наукових методів:

- історико-культурний метод – для аналізу процесів націоналізації фортепіанного мистецтва Китаю, визначення місця та ролі Дань Чжаої у цих процесах.
- порівняльний метод – для дослідження особливостей педагогічних та композиторських засад Дань Чжаої у контексті традицій європейської фортепіанної школи та національних китайських особливостей.
- аналіз і синтез – для систематизації його навчальних методів, педагогічних праць та композиторських рішень.
- джерелознавчий метод – для аналізу доступних матеріалів про діяльність Дань Чжаої, виявлення рівня наукової розробки, що є особливо важливим у зв'язку з браком наукових праць про його постать поза межами Китаю.
- музично-аналітичний метод – для дослідження композиторської творчості Дань Чжаої як зразка націоналізації фортепіанного мистецтва, визначення особливостей його стилю, використання фольклорних елементів та специфіки фортепіанного письма.

Наукова новизна роботи відповідає специфіці матеріалу дослідження та полягає у комплексному аналізі творчої діяльності Дань Чжаої в контексті націоналізації фортепіанного мистецтва Китаю. У роботі вперше:

- простежено процеси націоналізації китайського фортепіанного мистецтва, що сприяли становленню унікальної національної традиції, яка поєднує західну фортепіанну виконавську школу з естетичними принципами китайської музики;
- систематизовано відомості про життєвий та творчий шлях Дань Чжаої в українському музикознавстві;
- здійснено ґрунтовний аналіз його внеску у формування національних засад фортепіанної освіти та виконавства;
- розкрито роль Дань Чжаої як одного з провідних педагогів-піаністів і композиторів у процесі адаптації західноєвропейських традицій у китайській музичній культурі;
- визначено особливості його педагогічної методики та її вплив на становлення сучасної китайської фортепіанної школи;
- проаналізовано професійний розвиток учнів Дань Чжаої, зокрема Лі Юньді, одного з найвідоміших китайських піаністів, переможця Міжнародного конкурсу піаністів імені Шопена;
- досліджено виконавський стиль Лі Юньді, його підхід до інтерпретації творів Фридерика Шопена у контексті творчих принципів та інтерпретаційних поглядів професора Дань Чжаої;
- проаналізовано композиторську творчість Дань Чжаої як ключовий етап у формуванні національного фортепіанного репертуару;

- розглянуто образний зміст фортепіанних творів композитора та зроблено їх класифікацію на основі адаптації національних музичних зразків;
- здійснено детальний аналіз окремих фортепіанних композицій, зосереджуючи увагу на специфіці їх музичної мови та виконавських аспектах.

Практичне значення результатів дослідження: матеріали роботи можуть бути використані в курсах з «Історії зарубіжної музики» та «Історії виконавського мистецтва», «Історії фортепіанного виконавства», «Аналізі музичних творів», «Історії китайського фортепіанного мистецтва» для Вищих навчальних закладів України та Китаю. Матеріали роботи можуть бути корисними для виконавців академічного профілю та проведення майстер-класів.

Особистий внесок здобувача. Творча діяльність Дань Чжаої розглядається з позиції націоналізації засад фортепіанного мистецтва Китаю, що дозволяє глибше зрозуміти процеси адаптації європейських виконавських традицій у контексті розвитку китайської музичної культури. Вперше в українському музикознавстві висвітлюється багатогранність творчої особистості видатного педагога-піаніста, який увійшов в історію світового фортепіанного виконавства як «викладач, що виховав чемпіонів світу». Аналіз педагогічних методів Дань Чжаої дає можливість окреслити унікальні особливості його підходу до навчання, що поєднує найкращі традиції китайської та західної фортепіанної школи. Успішні виступи його учнів та їх перемоги на найпрестижніших фортепіанних конкурсах стали яскравим підтвердженням ефективності його педагогічних принципів, які вплинули на розвиток сучасного фортепіанного мистецтва Китаю. У ході дослідження систематизовано творчий доробок Дань Чжаої, визначено основні риси його відходів до виховання молодих піаністів у музично-теоретичних працях, зосереджено увагу на стильових особливостях композиторської творчості та окреслено його внесок у розвиток світового фортепіанного мистецтва.

Апробація результатів дослідження. Дисертація обговорювалася на спеціальних засіданнях відділу аспірантури та докторантури ЛНМА імені М. В. Лисенка з питань аспірантських звітів про виконання індивідуального плану наукової роботи здобувачів ступеня доктора філософії. Її основні положення було оприлюднено у доповідях на 4 міжнародних наукових та науково-практичних конференціях, серед яких *Міжнародна наукова конференція студентів та молодих дослідників «Полікультурна комунікація у третьому тисячолітті»* (Ужгород, ДВНЗ «УжНУ», 12 квітня 2022 р.); *Міжнародна наукова конференція студентів та молодих дослідників «Інтеграція мови та культури»* (Ужгород, ДВНЗ «УжНУ», 10-12 травня 2023 р.); *Міжнародна наукова конференція «Advances in Science, Technology, and Society»* (Оксфорд, Research Europe, 20 лютого 2025 р.); *XIV Міжнародна науково-практична конференція «Пріоритетні напрями досліджень в науковій та освітній діяльності»* (Львів, Львівський науковий форум, 19-20 лютого 2025 року).

Структура роботи. Робота складається зі вступу, чотирьох розділів, висновків, списку використаних джерел та двох додатків. Загальний обсяг дисертації складає – 230 сторінок, кількість сторінок основного тексту – 207, список використаних джерел – 149 позицій.

Повнота викладу матеріалів дисертації в публікаціях та особистий внесок здобувача в публікації. Публікації. Основні положення та висновки дисертації викладено у семи публікаціях, з яких 3 наукові статті: одна стаття (у співавторстві) опублікована у збірнику наукових праць та входить у міжнародну наукометричну базу Web of Science, дві одноосібні статті – у наукових виданнях (категорія Б), затверджених МОН України як фахові з галузі мистецтвознавства, та 4 публікації апробаційного характеру – у збірках матеріалів і тез Міжнародних науково-практичних конференцій.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Стаття у зарубіжному фаховому виданні, що індексується у міжнародній наукометричній базі Web of Science

1. Fu, X., Cherevko, K., & Pysmenna, O. (2021). Performing skills of Li Yundi in the context of China's leading trends in the piano art development. *Amazonia Investiga*. Vol. 10(46), 42-50. <https://doi.org/10.34069/AI/2021.46.10.4>

Статті у виданнях, затверджених МОН України як фахові в галузі «Мистецтвознавство»

2. Фу, Ксі. (2023) Методичні принципи китайського педагога Дань Чжаої на шляху формування виконавської майстерності піаністів (на прикладі навчального курсу «Нові шляхи: базовий підручник для фортепіано»). *Українська музика*, 3–4 (46–47), 74–81. <https://doi.org/10.32782/2224-0926-2023-3-4-46-47-9>
3. Фу, Ксі. (2023) Розвиток китайської фортепіанної освіти: історія та перспективи. *Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку. Науковий збірник. Напрям: Мистецтвознавство*, 46, 205–210. <https://doi.org/10.35619/ucpmk.v46i.697>

Публікації апробаційного характеру

1. Фу, Ксі. (2022). Європейська дидактична література як основа китайської фортепіанної педагогіки. *Полікультурна комунікація у третьому тисячолітті: збірник матеріалів міжнародної наукової конференції студентів та молодих дослідників*. Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 169–172.
2. Фу, Ксі. (2023). Концепція виховання особистості учня-піаніста у педагогічній діяльності Дань Чжаої. *Інтеграція мови та культури:*

збірник матеріалів II Міжнародної наукової конференції студентів та молодих дослідників. Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 150-152.

3. Фу, Ксі. (2025). Дань Чжаої та його внесок у розвиток китайського фортепіанного мистецтва. *Пріоритетні напрями досліджень в науковій та освітній діяльності: матеріали XIV Міжнародної науково-практичної конференції м. Львів, 19-20 лютого 2025 року*. Львів : Львівський науковий форум, 24-25.
4. Фу, Ксі. (2025). Фортепіанна творчість Дань Чжаої: національні традиції та композиційні особливості. *Advances in Science, Technology, and Society : Proceedings of the International Scientific Conference* (Оксфорд, 20 лютого 2025 р.). Оксфорд: Bookmundo, 75-77.
URL: <https://researcheurope.org/book-73>

Характеристика особистості здобувача.

Фу Ксі здобула повну вищу освіту ступеня «магістр» зі спеціальності 025 «Музичне мистецтво» у Львівській національній музичній академії імені М. В. Лисенка у 2020 році та отримала кваліфікацію: «науковець-дослідник, викладач фортепіано, артист камерного ансамблю, концертмейстер».

З 2020 р. до цього часу навчається в аспірантурі Львівської національної музичної академії імені М. В. Лисенка за освітньо-науковою програмою доктора філософії (наукова керівниця – кандидатка мистецтвознавства, доцентка, професорка кафедри теорії музики Львівської національної музичної академії імені М. В. Лисенка – Катерина Черевко).

Оцінка мови та стилю дисертації. Дисертація написана українською мовою з правильним вживанням лінгвістичної та спеціальної термінології. Стиль викладених в дисертації матеріалів дослідження – науковий.

Дані про відсутність текстових запозичень та порушень академічної доброчесності. Під час виконання дисертації здобувачка дотримувалася принципів академічної доброчесності. За результатами перевірки та аналізу матеріалів дисертації не було виявлено ознак академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації.

УХВАЛЕНО:

1. Дисертація Фу Ксі «Творча постать Дань Чжаої в контексті розвитку фортепіанного мистецтва Китаю другої половини XX – початку XXI століття», представлена на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 025 «Музичне мистецтво», є ґрунтовним, інноваційним,

самостійним, завершеним науковим дослідженням, що містить наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

Дисертація присвячена дослідженню творчої постаті видатного китайського піаніста, педагога, музикознавця Дань Чжаої, діяльність якого відіграла важливу роль у розвитку китайського фортепіанного виконавства. Його творчість розглядається у відповідності до процесів націоналізації китайського фортепіанного мистецтва. Внесок Дань Чжаої у формування сучасної китайської фортепіанної школи охоплює викладацьку, науково-педагогічну, композиторську та освітньо-культурну діяльність, що пов'язана із участю у міжнародних музичних заходах і активною популяризацією китайського піанізму на світовій арені.

Зміст дисертації відповідає визначеній меті; поставлені здобувачем завдання повністю розв'язано, основні положення дисертації мають наукову новизну.

Обсяг та структура дисертації відповідають вимогам, що висуваються до дисертацій на ступінь доктора філософії. Зміст дисертації повністю відповідає спеціальності 025 Музичне мистецтво.

Результати дисертації пройшли апробацію на 4 міжнародних наукових та науково-практичних конференціях, основні положення відображено у 7 наукових публікаціях.

2. Викладене дозволяє дійти висновку, що дисертація Фу Ксі «Творча постать Дань Чжаої в контексті розвитку фортепіанного мистецтва Китаю другої половини XX – початку XXI століття», містить теоретичну, практичну значущість, наукову новизну; її результати можуть бути запроваджені до науково-теоретичної та практичної сфери музичного мистецтва в Україні та світі. Дисертація, подана на здобуття ступеня доктора філософії, відповідає вимогам, передбаченим пунктами 10 та 11 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44.

3. Рекомендувати дисертацію Фу Ксі «Творча постать Дань Чжаої в контексті розвитку фортепіанного мистецтва Китаю другої половини XX – початку XXI століття», до публічного захисту на здобуття ступеня доктора філософії у разовій спеціалізованій вченій раді для присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 025 «Музичне мистецтво» галузі знань 02 «Культура і мистецтво».

Дисертацію було представлено на публічній презентації наукового дослідження, здійсненій здобувачкою Фу Ксі в рамках проведення спеціального фахового міжкафедрального засідання відділу аспірантури та докторантури Львівської національної музичної академії імені М. В. Лисенка, а також обговорено і схвалено наукові результати дослідження спеціальною комісією

засідання, визначеною Наказом №80 від 14 березня 2025 р., що засвідчує даний **позитивний висновок** про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Фу Ксі «Творча постать Дань Чжаої в контексті розвитку фортепіанного мистецтва Китаю другої половини XX – початку XXI століття».

Голова спеціального фахового
міжкафедрального засідання
відділу аспірантури та докторантури
Львівської національної
музичної академії імені М.В. Лисенка,
проректор з наукової роботи,
заслужений діяч мистецтв України,
професор кафедри композиції,
Лауреат Національної премії
України імені Т. Шевченка

Віктор КАМІНСЬКИЙ

Висновок підготовлено 24 березня 2025 р.